

Hänvisning
VN/30737/2022

Arbets- och näringsministeriet
kirjaamo@tem.fi

Kontaktperson
Jurist Camilla Hägglund-Palmqvist

Ärende

Utlåtande om utkast till statsrådets målbeslut för försörjningsberedskapen.

Ålands landskapsregering har beretts tillfälle att inkomma med utlåtande om utkast till statsrådets målbeslut för försörjningsberedskapen. Landskapsregeringen instämmer huvudsakligen i utkastet till statsrådets redogörelse om försörjningsberedskapen men framhåller följande.

Lagstiftningsbehörigheten

Enligt 27 § 34 punkten i självstyrelselagen för Åland har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om beredskap inför undantagsförhållanden. Enligt 30 § i självstyrelselagen ankommer förvaltningen i angelägenheter som faller inom rikets lagstiftningsbehörighet på riksmyndigheterna och enligt 23 § självstyrelselagen ankommer förvaltningen i angelägenheter som faller inom lagtingets lagstiftningsbehörighet på motsvarande sätt landskapets myndigheter. Genom republikens presidents förordning om skötseln i landskapet Åland av förberedande uppgifter för undantagsförhållanden (FFS 900/2000) har en överenskommelseförordning ingåtts för att reglera förvaltningsuppgifter och hantera behörighetsfrågor inför undantagsförhållanden.

Landskapsregeringen konstaterar inledningsvis att enligt 1 § i överenskommelseförordningen ska de förberedande förvaltningsuppgifter och de förberedande uppgifter av annat slag som ankommer på rikets myndigheter inom befolkningsskyddet, försörjningsberedskapen och den allmänna beredskapen inför undantagsförhållanden i landskapet Åland skötas gemensamt av rikets och landskapets myndigheter i enlighet med vad som bestäms i förordningen. För de uppgifter som avses i förordningen finns en samrådsdelegation för beredskapsärenden som leds av landshövdingen och lantrådet. En av samrådsdelegationens uppgifter är enligt förordningens 4 § 5 punkt att i samråd med Försörjningsberedskapscentralen behandla ärenden som gäller försörjningsberedskapen samt säkerhets- och skyddsupplagringen.

Landskapsregeringens utlåtande

Ålands landskapsregering välkomnar och stöder de utgångspunkter som presenteras för genomförande av försörjningsberedskapen. Ålands specifika förutsättningar och behov bör särskilt beaktas i utformningen av målen för försörjningsberedskapen.

Beträffande utkastet till målen för försörjningsberedskapen vill Ålands landskapsregering således framföra följande specifika aspekter som är relevanta för Åland.

Demilitariseringen

Det bör framgå av texten att Åland utgör ett demilitariserat område.

Försörjningsberedskapsplanerna måste anpassas för att säkerställa säkerheten och försörjningsberedskapen men samtidigt upprätthålla Ålands demilitariserade ställning.

Välfärdsområdena och Ålandsförfarande

Ålands kommunal- och landskapsstruktur samt den delade behörigheten gällande försörjningsberedskapsfrågor skiljer sig från rikets struktur. Införandet av välfärdsområdena i riket har ytterligare byggt på skillnaden. Det innebär att det system som förs fram i målen för försörjningsberedskapen som baserar sig på välfärdsområdena inte är möjligt att genomföra på Åland. Landskapsregeringen betonar därför vikten av att ett speciellt Ålandsförfarande utvecklas parallellt med det nationella systemet och att det beaktar och stärker Ålands särskilda situation. Det är angeläget att det särskilda samarbetet mellan försörjningsberedskapscentralen och Åland skrivs in i målen.

Transporter och det insulära läget

Ålands geografiska läge innebär ett kritiskt beroende, både för Ålands och rikets del, av transporter av varor, bränsle och personer. Eventuella störningar i dessa leveranser kan ha allvarliga konsekvenser för Åland och resten av landet och kontinuiteten av transportererna bör prioriteras i försörjningsberedskapsplaneringen. Landskapsregeringen understryker vikten av att utveckla och underhålla robusta civila transportsystem för att säkerställa en kontinuerlig försörjning, särskilt med tanke på demilitariseringen av Åland och det faktum att Finland är en medlem i NATO. Åland är beroende av effektiva transporter över havet och detta bör beaktas i målen.

Det svenska språket

Möjligheten att verka på svenska och att det tillhandahålls svenskspråkiga utbildningar och övningar inom området försörjningsberedskap är av central betydelse för att säkerställa deltagande och måluppfyllelse på Åland. Gemensamma lägesbild- och kommunikationssystem bör också inkludera Åland. Landskapsregeringen föreslår att det i målen för försörjningsberedskapen föreskrivs att dataprogram och system utvecklade med stöd från försörjningsberedskapscentralen alltid ska finnas tillgängliga på både svenska och finska för att säkerställa kommunikation, inkludering och effektivitet i användningen av systemen.

Resilienta system

Den ökande risken för avklippning från energiförsörjning, internet och kommunikation på grund av det insulära läget kräver särskilda åtgärder. Ålands landskapsregering understryker behovet av att bygga och finansiera resilienta system för att säkerställa kontinuitet och tillgänglighet.

Jordbruk och biologisk mångfald

Den pågående trenden mot storskaliga jordbruksenheter hotar den biologiska mångfalden och resiliensen på Åland. Särskilda åtgärder bör vidtas för att bevara och stödja småskalig jordbruksproduktion och bibehålla den unika mångfalden. Riskerna för avbrott i vatten- och energiförsörjningen, internet och kommunikation för jordbruksenheterna måste beaktas vilket kräver insatser för att skapa system som kan hantera dessa utmaningar. Landskapsregeringen betonar nödvändigheten av att inkludera åtgärder för att stödja och bevara den biologiska mångfalden samt av att också beakta och främja småskaliga enheter inom jordbruket för att säkerställa resiliensen i livsmedelsproduktionen.

Sammanfattning

Landskapsregeringen påpekar hänsynstagande till Ålandsspecifika förhållanden vid utformningen av målen för försörjningsberedskapen och betonar vikten av att skraddarsy åtgärder för att möta dessa unika behov.

Till övriga delar har landskapsregeringen inga anmärkningar mot utkastet till propositionen och finner inte heller några bestämmelser som skulle stå i strid med självstyrelselagen eller landskapslagstiftning.

Lantråd

Katrin Sjögren

Jurist

Camilla Hägglund-Palmqvist

